

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 453/2020
17.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Соње Павловић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела угрожавање сигурности у саизвршилаштву из члана 138. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Иване Делић и браниоца окривљеног ББ - адвоката Слободана Милутиновића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године и Вишег суда у Сомбору КЖ1 164/19 од 19.08.2019. године, у седници већа одржаној дана 17.06.2020. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈАЈУ СЕ као основани захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Иване Делић и браниоца окривљеног ББ - адвоката Слободана Милутиновића, па се у односу на окривљене АА и ББ **УКИДАЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године и Вишег суда у Сомбору КЖ1 164/19 од 19.08.2019. године и то у осуђујућем делу у односу на кривично дело угрожавање сигурности у саизвршилаштву из члана 138. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика и предмет у том делу враћа Основном суду у Сомбору на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године окривљени АА, ББ и ВВ су оглашени кривим због извршења кривичног дела угрожавање сигурности у саизвршилаштву из члана 138. став 1. у вези члана 33. КЗ и кривичног дела изазивање опште опасности у саизвршилаштву из члана 278. став 1. у вези члана 33. КЗ, па су окривљенима АА и ББ за наведена кривична дела претходно утврђене појединачне казне и то окривљеном ББ за кривично дело из члана 138. став 1. у вези члана 33. КЗ казна затвора у трајању од 8 месеци, а за кривично дело из члана 278. став 1. у вези члана 33. КЗ казна затвора у трајању од 1 године и новчана казна у износу од 100.000,00 динара, а окривљеном ББ за кривично дело из члана 138. став 1. у вези члана 33. КЗ казна затвора у трајању од 6 месеци, а за кривично дело из члана 278. став 1. у вези члана 33. КЗ казна затвора у трајању од 7 месеци и новчана казна у износу од 50.000,00 динара, те је окривљени АА осуђен на јединствену казну затвора у трајању

од 1 (једне) године и 6 (шест) месеци у коју му се урачунава време проведено у притвору од 02.01.2019. године па надаље и на новчану казну у износу од 100.000,00 (стохиљада) динара коју је дужан да плати у року од 15 дана рачунајући од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини суд ће исту заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити по један дан затвора, а окривљени ББ је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 1 (једне) године и на новчану казну у износу од 50.000,00 (педесетхиљада) динара коју је дужан да плати у року од 3 месеца рачунајући од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини суд ће исту заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити по један дан затвора, док је окривљеном ВВ изречена заводска васпитна мера упућивање у васпитно-поправни дом у коме ће остати најмање 6 (шест) месеци, а највише 4 (четири) године, с тим што ће суд сваких шест месеци размотрити да ли постоје основи за обуставу извршења мере или за њену замену другом васпитном мером.

Истом пресудом према окривљенима су изречене мере безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећенима ГГ, ДД и ЋЋ, те им је забрањено приближавање оштећенима на удаљености мањој од 100 метара и приступ у простор око места становања и места рада оштећених, а забрањено је и даље узнемиравање односно даља комуникација са оштећенима и то окривљеном АА у трајању од 3 године, а окривљенима ББ и ВВ у трајању од 2 године, с тим што се време проведено у затвору и васпитно-поправном дому не урачунава у време трајања ове мере. Оштећени ГГ, ДД и ЋЋ су са својим одштетним захтевима упућени на парницу. Одређено је да ће суд о трошковима кривичног поступка накнадно донети решење и то након што се прикупе подаци о висини тих трошкова.

Пресудом Вишег суда у Сомбору КЖ1 164/19 од 19.08.2019. године у ставу I изреке делимичним усвајањем жалби окривљеног АА, његовог браниоца -адвоката Иване Делић и браниоца окривљеног ББ - адвоката Слободана Милутиновића потврђена је пресуда Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године у односу на окривљене АА и ББ и то у односу на кривично дело угрожавање сигурности у саизвршилаштву из члана 138. став 1. у вези члана 33. КЗ, па је окривљеном АА за то кривично дело изречена казна затвора у трајању од 8 (осам) месеци у коју му се урачунава време проведено у притвору почев од 02.01.2019. године па надаље док траје мера забране напуштања стана, а окривљеном ББ је за ово кривично дело изречена казна затвора у трајању од 6 (шест) месеци. У ставу II изреке пресуде усвојене су жалбе окривљеног АА, његовог браниоца - адвоката Иване Делић и браниоца окривљеног ББ - адвоката Слободана Милутиновића, па је укинута пресуда Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године у односу на окривљене АА и ББ везано за кривично дело изазивање опште опасности у саизвршилаштву из члана 278. став 1. у вези члана 33. КЗ и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. У ставу III изреке пресуде усвојена је жалба браниоца окривљеног ВВ - адвоката Светлане Амићић Нађ, па је укинута „решење“ Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. У ставу IV изреке пресуде према окривљенима ББ и ВВ је изречена мера безбедности забрана прилажења, састајања и комуникације са оштећенима ГГ, ДД и ЋЋ која може трајати док за то постоји потреба, а најдуже до правноснажности пресуде, односно до упућивања окривљених на издржавање кривичне санкције која се

састоји у лишењу слободе, с тим што је суд дужан да свака три месеца испита да ли је трајање мере оправдано. У односу на окривљеног АА је продужена мера забрана напуштања стана изречена решењем Вишег суда у Сомбору Кж2 169/19 од 05.06.2019. године, те је окривљеном АА забрањено да без одобрења напусти просторије где живи у ..., улица ..., с тим што окривљени изузетно може напустити стан у случају хитне медицинске интервенције у односу на њега или лице са којим станује у стану или у случају избегавања или спречавања озбиљне опасности по живот или здравље људи, односно имовину већег обима, а окривљени је дужан да о напуштању стана, разлогу и месту на коме се тренутно налази без одлагања обавести повереника из органа управе надлежног за извршење кривичних санкција, те је одређено да наведена мера може трајати до 05.12.2019. године и окривљени се упозорава да против њега може бити одређен притвор ако прекрши изречену забрану и не поступи на начин како му је наложено.

Против наведених пресуда у делу у коме су исте правноснажне захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљеног АА - адвокат Ивана Делић, због повреда закона из члана 16, члана 84, члана 85. став 3. и 5, члана 209. став 1, 2, 4. и 5, члана 419. став 1. и 2, члана 438. став 2. тачка 1, 2) и 3) и члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи пресуде Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године и Вишег суда у Сомбору КЖ1 164/19 од 19.08.2019. године тако што ће окривљеног АА ослободити од оптужбе за кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ или да укине наведене пресуде и решење Вишег суда у Сомбору КЖ1 164/19 од 19.08.2019. године које је садржано у другостепеној пресуди Вишег суда у Сомбору и предмет врати на поновно суђење или поновно одлучивање по жалбама окривљеног и његовог браниоца;

- бранилац окривљеног ББ - адвокат Слободан Милутиновић, због повреда одредаба члана 16, члана 74, члана 76, члана 84, члана 85. став 3. и 5, члана 198, члана 419. став 1. и 2, члана 438. став 2. тачка 1), 2) и 3) и члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи пресуде Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године и Вишег суда у Сомбору КЖ1 164/19 од 19.08.2019. године тако што ће окривљеног ББ ослободити од оптужбе за кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ или да укине наведене пресуде и решење Вишег суда у Сомбору о мери безбедности забрана прилажења, састајања и комуницирања са оштећенима које је садржано у другостепеној пресуди Вишег суда у Сомбору и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или другостепеном суду на поновно одлучивање по жалбама.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су основани.

По налажењу Врховног касационог суда основано браниоци окривљених АА и ББ у поднетим захтевима указују да је доношењем побијаних пресуда на штету ових окривљених учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, јер се наведене пресуде заснивају на незаконитом доказу и то на одбрани окривљеног ББ датој пред овлашћеним службеним лицима Полицијске управе Сомбор на записнику састављеном дана 01.01.2019. године а без ког незаконитог доказа не би била донета осуђујућа пресуда. Поред тога, бранилац окривљеног ББ - адвокат Слободан Милутиновић основано истиче и да су незаконити докази на којима је заснована побијана другостепена пресуда и искази малолетних ЕЕ и ЖЖ дати на записницима састављеним од стране овлашћених полицијских службеника Полицијске управе Сомбор дана 01.01.2019. године.

Пре свега, основано браниоци окривљених истичу да се на одбрани окривљеног ББ датој у присуству браниоца по службеној дужности на записнику састављеном пред овлашћеним службеним лицима МУП-а РС ДП ПИ Сомбор од 01.01.2019. године не може заснивати пресуда, из разлога јер у овом записнику о саслушању окривљеног није унета изјава окривљеног из члана 85. став 3. ЗКП о присуству браниоца, чиме су прекршене одредбе члана 85. став 3. и 5. ЗКП.

Наиме, одредбом члана 85. став 5. ЗКП прописано је да ако окривљени није поучен или му није омогућено да користи права из става 2. овог члана или изјава окривљеног из става 3. овог члана о присуству браниоца није унета у записник или ако је поступљено противно ставу 4. овог члана или ако је исказ окривљеног добијен противно члану 9. овог законика, на исказу окривљеног не може се заснивати судска одлука. Одредбом става 3. истог члана прописано је да ће се окривљени позвати да се изричито изјасни о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, уз упозорење да ће му ако не изабере браниоца у случају обавезне одбране, бити постављен бранилац по службеној дужности у складу са одредбама овог законика.

Дакле, одредбом члана 85. став 5. ЗКП изричито је и јасно прописано да се на исказу окривљеног не може заснивати судска одлука ако изјава окривљеног из става 3. члана 85. ЗКП о присуству браниоца није унета у записник, а што је, имајући у виду одредбу члана 85. став 3. ЗКП, изричито изјашњење окривљеног о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, уз упозорење да ће му ако не изабере браниоца у случају обавезне одбране, бити постављен бранилац по службеној дужности. Ова законска одредба је, по налажењу овога суда, императивне природе и не оставља никакву могућност њеног двојног тумачења.

Имајући у виду напред цитиране законске одредбе, те да из списка предмета и то записника о саслушању окривљеног ББ састављеног пред овлашћеним службеним лицима МУП-а РС ДП ПИ Сомбор дана 01.01.2019. године произилази да је окривљени поучен о својим правима у предистражном поступку, пре свега о праву на браниоца, да није дужан ништа да изјави, да може да ускрати одговор на поједина питања, слободно изнесе своју одбрану и призна или не призна кривицу, те да му је саопштено за шта се у предистражном поступку сумњичи, да му је омогућен поверљив разговор са браниоцем који му је постављен по службеној дужности и да је затим окривљени изнео

своју одбрану, али да при томе у записнику није унета изјава окривљеног о присуству браниоца којом се он изричито изјашњава о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, уз упозорење да ће му ако не изабере браниоца у случају обавезне одбране, бити постављен бранилац по службеној дужности, то одбрана окривљеног ББ дата на записнику састављеном пред овлашћеним полицијским службеницима МУП-а РС ДП ПИ Сомбор дана 01.01.2019. године представља незаконит доказ на коме се не може заснивати пресуда, обзиром да ова доказна радња (саслушање окривљеног) није извршена у свему у складу са одредбама члана 85. став 3. и 5. ЗКП.

Поред тога, основано бранилац окривљеног ББ у поднетом захтеву истиче да незаконито прибављене доказе представљају и искази малолетних ЕЕ и ЖЖ дати на записницима о саслушању осумњичених састављеним пред овлашћеним службеним лицима МУП-а РС ДП ПИ Сомбор дана 01.01.2019. године, а на којима је заснована побијана другостепена пресуда. Ово имајући у виду да је према одредби члана 60. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица предвиђено да полиција једино и искључиво има права да од малолетника прикупља обавештења у присуству родитеља, усвојоца, односно стараоца малолетника и да то обавља полицајац за малолетнике који је стекао посебна знања из области права детета и преступништва младих, а да никако нема овлашћења да саслушава малолетника у својству осумњиченог лица, нити малолетник у кривичном поступку може имати својство осумњиченог, окривљеног, оптуженог или осуђеног лица, а у конкретном случају малолетни ЕЕ и ЖЖ су дана 01.01.2019. године пред овлашћеним службеним лицима ПИ Сомбор саслушани у својству осумњичених лица, како то произилази из наведених записника.

Имајући у виду да је правноснажна осуђујућа пресуда заснована на одбрани окривљеног ББ датој пред овлашћеним службеним лицима МУП-а РС ДП ПИ Сомбор на записнику састављеном дана 01.01.2019. године и на исказима малолетних ЕЕ и ЖЖ датим на записницима састављеним пред овлашћеним службеним лицима МУП-а РС ДП ПИ Сомбор дана 01.01.2019. године, а да при томе ови незаконито прибављени докази нису ни изведени као докази у доказном поступку на главном претресу, то су нижестепени судови учинили битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП на штету окривљених.

Стога је Врховни касациони суд, имајући у виду напред наведено, усвојио као основане захтеве за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Иване Делић и браниоца окривљеног ББ - адвоката Слободана Милутиновића, те на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укинуо правноснажне пресуде Основног суда у Сомбору К.54/19 од 31.05.2019. године и Вишег суда у Сомбору КЖ1 164/19 од 19.08.2019. године у односу на окривљене АА и ББ и то у осуђујућем делу у односу на кривично дело угрожавање сигурности у саизвршилаштву из члана 138. став 1. у вези члана 33. КЗ и списе предмета у том делу вратио Основном суду у Сомбору на поновно одлучивање у смислу разлога изнетих у овој пресуди, те се сходно овој одлуци није упуштао у разматрање осталих истакнутих повреда на које се у захтевима бранилаца окривљених такође указује.

У поновном поступку суд ће приликом одлучивања имати у виду примедбе из ове пресуде, те ће поступити по истима и отклонити повреду закона на коју му је

указано, након чега ће бити у могућности да донесе правилну и на закону засновану одлуку, у којој ће о свим чињеницама које су предмет доказивања дати јасне, конкретне и аргументоване разлоге.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Снежана Лазин, с.р.**

**Председник већа-судија,
Невенка Важић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић